

ר' עובדיה מברטנורא
איסור כולן אסורות: אף יתכוין
וילקוט. דחוקה אין אדם אוסר
כרמו בנטיעה אחת ולא חיישינן
דלמא אתי לערב הנטיעה
לכתחילה. ואף על גב דבעלמא
אין מבטלין איסור לכתחלה
הכא מלתא דלא שכיחא היא
ולא גזור. ואין הלכה כר' יוסי:

ז ומי גפנים. המים היוצאים מן
הגפנים כשחותכים אותם או
את הזמורות בימי ניסן:
הסמדר. הוא הפרח שממנו
יצא הבוסר. אבל הבוסר עצמו
הכל מודים שהוא פרי: מותרים
בערלה. דכתיב (ויקרא יט)
וערלתם ערלתו את פרויו והני
לאו פרי נינהו: וברבעי. נאכלין
בשנה רביעית חוץ לירושלים
בלא פדיון דיהיה כל פרויו קדש
הלולים כתיב (שם) והני לא הוי
פרי: ובנזיר. מותר הנזיר
לאכלם, דבנזיר כתיב (במדבר ו)
לא יאכל והני לאו בני אכילה
נינהו: ואסורים באשרה.
דכתיב (דברים יג) ולא ידבק
בידך מאומה מן החרם ואשרה
הוא אילן הנעבד: המעמיד
בשרף הערלה. המעמיד גבינה
בשרף הנוסף מעצי ערלה.
גומ"א בלע"ז. וסבר רבי אליעזר
דשרף הוי פרי, בין באילן
העושה פירות בין באילן שאינו
עושה פירות. ואין הלכה כר'
יוסי ולא כר' אליעזר: בשרף
הפנים. שרף הנוסף מן הפירות
שלא בשלו כל צרכן. והלכה
כרבי יהושע: ח ענקולות.
לשון נוטריקון ענבים דלקו
תלת. כלומר שלקו קודם
שהביאו שליש בשולן:
החרצנים. גרעינים שבתוך

האיסור, שאין מבטלים איסור לכתחילה. **רבי יוסי**
אומר: אף יתבונן ללקט לכתחילה, שלא גזרו
חכמים במקום שאין חשש שאדם יעשה כן במכוון,
שהרי אין זה מצוי שאדם יטע נטיעת ערלה בין שאר
נטיעות בלא סימן, ויאסור את כרמו בשביל נטיעה
אחת, **ויעלה** - יתבטל **באחד ומאתים**:

משנה ז

העלים, והלולים - ענפים רכים **ומי גפנים** -
המים היוצאים מן הגפנים, **והסמדר** - פרח של ענבי
הגפן - **מתרים בערלה** - בשנות הערלה, שאין
האיסור אלא בפרי ואלו אינם פרי, **וברבעי** - מותר
לאכלם בשנה הרביעית לנטיעתם חוץ לירושלים ללא
פדיון, שאף רבעי אינו נוהג אלא בפרי, **ובנזיר** -
שמוותר לנזיר לאכלם, לפי שאינם מאכל, **ואסורים**
באשרה - אילן הנעבד לעבודה זרה, ואסור בהנאה,
שנאמר (דברים יג, יח): "ולא ידבק בידך מאומה מן
החרם". **רבי יוסי אומר: הסמדר אסור** בערלה
וברבעי ובנזיר **מפני שהוא פרי**.

רבי אליעזר אומר: המעמיד - המקפיא חלב
לגבינה **בשרף הערלה** - בשרף הנוסף מעצי ערלה,
אסור לאכול את הגבינה, שסובר רבי אליעזר
שהשרף דינו כפרי, והכל הולך אחר המעמיד, אף על
פי שהוא מיעוט.

אמר רבי יהושע: שמעתי מרבתי בפרוש,
שהמעמיד חלב בשרף העלים, או ובשרף
העקרים - השורשים - **מתר** לאכלו, שאינם פרי,
אבל המעמיד חלב **בשרף הפנים** - פירות בוסר
שלא התבשלו כל צרכם - **אסור** לאכלו **מפני**
שהם פרי:

משנה ח

ענקולות - ענבים שנתקלקלו קודם שהגיעו
לשליש בישולם, **והחרצנים, והזגים, והתמוד**

שְׁלָהֶם - מים שהשרו בהם שמרי ענבים או חרצנים וזגים ויש בהם טעם יין, **קְלָפֵי רִמּוֹן וְהַיֵּץ שְׁלֹו** - הפרח שבראשו, **קְלָפֵי אַגֻזִים, וְהַגְרֵעִינִים** - **אֲסוּרִים בְּעֶרְלָה** שנאמר (ויקרא יט, כג): "וְעֶרְלָתָם עֶרְלָתוֹ אֶת פְּרִיּוֹ" - לרבות את הטפל לפריו, ו**בְּאֲשֶׁרָה** שנאמר (דברים ג, יח): "וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאוּמָה", ו**בְּנֵזִיר** שנאמר (במדבר ו, ד): "מִחֶרְצָנִים וְעַד זָג", ו**מִתְרִין בְּרַבְעֵי** שנטע רבעי אינו אסור בהנאה, אלא נאכל לבעלים בירושלים כמעשר שני, ואין מתקדש בקדושת מעשר שני ורבעי אלא דבר הראוי לאכילה.

וְהַנּוֹבְלוֹת - פירות שנשרו מן האילן קודם גמר בישולם, **בְּכֶלֶן** בערלה, רבעי, אשרה ונזיר - **אֲסוּרוֹת** שהנובלות הן פרי לכל דבר:

משנה ט

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: נוֹטְעִין יְחוּר - ענף **שֶׁל עֶרְלָה** שעץ הערלה מותר בהנאה, **וְאִין נוֹטְעִין אַגּוּז שֶׁל עֶרְלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּרִי** ואסור בהנאה. **וְאִין מְרַבֵּינִין** את האילן **בְּכַפְנִיּוֹת** - ענף שיש בו תמרים בעודן סמדר, אם הוא **שֶׁל עֶרְלָה** שחוששים שמא יבוא לאכול מהכפניות:

פרק שני

דיני תערובות

משנה א

הַתְּרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי וכל שכן תרומת מעשר של ודאי, **הַחֲלָה** שמפרישים מהעיסה, **וְהַבְּפוּרִים** - **עוֹלִים בְּאֶחָד וּמֵאָה** - אם סאה מאחד מהם נתערבה במאה סאים של חולין הרי היא בטלה, **וּמִצְטְרָפִין זֶה עִם זֶה** - תערובת של

מקדשו ממנו מה שהורם ממנו אם חזר לתוכו מקדשו דהיינו צ"ט דממאה הפריש עשרה למעשר ומעשרה אחת לתרומת מעשר: ומצטרפין זה עם זה. אם נפלה סאה אחת מכולן לפחות ממאה

ר' עובדיה מברטנורא הענבים: והזגים. הקליפות שבחוץ: והתמז. שנתן מים על גבי שמרים או על גבי החרצנים והזגין, ויש בהם טעם יין: והניץ שלהן. פרח שעל גבי הפטמא: והגרעינין. גרעין של כל פרי כגון הגרעינים הנמצאים בתוך התמרים והזיתים והאפרסקים, וכיוצא בהן: אסורים בערלה. דכתיב (ויקרא יט) את פריו את הטפל לפריו: ומותרים ברבעי. שנטע רבעי אינו אסור בהנאה, אלא נאכל לבעלים בירושלים כמעשר שני. ואין מתקדש בקדושת מעשר שני אלא דבר הראוי לאכילה: ונבלות. פירות הנושרים מן האילן קודם גמר בישולן: כולן אסורות. בין בערלה בין ברבעי בין באשרה בין בנזיר: ט נוטעים יחור של ערלה. שהעץ מותר בהנאה. אבל לא האגוז שהוא פרי ואסור בהנאה. ומודה רבי יוסי שאם נטע והבריך והרכיב שהוא מותר דזה וזה גורם מותר: בכפניות. יחור שיש בו כפניות, תמרים בעודן סמדר נקראים כפניות. רבי יוסי לטעמיה דאמר הסמדר אסור מפני שהוא פרי. והלכה כמותו דמותר ליטע יחור של ערלה ואין הלכה כמותו שאוסר בכפניות: **ב א התרומה. עולין באחד ומאה. אם נפלה סאה אחת מאלו במאה סאין של חולין בטלה ומותרים לזרים. בפחות ממאה, הכל אסור לזרים. ומפקינן לה מדכתיב גבי תרומת מעשר (במדבר יח) את**